

Toni Montal ha escenificat el *Canigó*

crònica

Toni Montal, decorador d'ofici, és la més considerable personalitat teatral de la Figueres del darrer mig segle. S'inicià en l'escena en la immediata postguerra des de l'única possibilitat del moment: l'escolania de mossèn Albert, organista i compositor; seguí en els elenes juvenil i titular del Patronat de la Catequística, i participà en les agrupacions «Marquina» i «Talia» d'aquesta institució religiosa. A 1960 canvià de seu i al Casino Menestral fundà «Arlequín» amb la qual companyia actuà i dirigí el millor teatre que es va fer en la Figueres d'aquelles dècades. Ha dedicat els darrers cinc anys a treballar l'escenificació del *Canigó* de Verdaguier; l'obra s'ha representat amb gran èxit al teatre Jardí els 21 i 23 de l'abril passat.

La darrera i única vegada que s'havia posat en escena el poema verdaguierà fou fa

CANIGÓ
LEGENDA PIRENAICA
de JACINT VERDAGUER

a càrrec del

TEATRE
ESTABLE
DE FIGUERES

Divendres 21 d'abril, a les 10 de la nit
Diumenge, 23 d'abril, a les 8 del vespre

TEATRE
MUNICIPAL
EL JARDÍ

vuitanta-cinc anys. La burgesia figuerenca del moment es féu càrrec del mecenatge: Josep Carner transformaria l'èpica en tragèdia, Jaume Pahissa n'escriuria la partitura, Adrià Gual l'escenificaria a la plaça de toros, es comptà amb l'orquestra i el cos de ball del Liceu barceloní, els escenògrafs es traslladaren expressament al monestir del Canigó per ser fidedignes en els decorats, etc. Però el 3 de maig de 1910, data fixada per l'efemèride, un tramuntanal esquincà i s'endugué els 3.500 metres de tela que revestien el conjunt de l'escenari; s'hagué de suspendre l'estrena fins al 12 de juny: llavors més de tres mil persones aplaudiren l'èxit d'aquesta representació teatral, la primera que es feia a l'aire lliure a l'Estat. Ho celebraren amb un ball al Teatre Municipal i un refrigeri al Casino que s'allargà fins a la matinada, a l'hora que

Escenes de la representació
de *Canigó* a Figueres.

els barcelonins pujaren al primer tren per tornar.

La partitura d'aquesta adaptació del *Canigó* caigué en l'oblit –el text carnerià no perquè havia estat publicat–; quan Toni Montal es proposà de recuperar-la hagué d'acudir als familiars del mestre Pahissa, residents a l'Argentina, exiliats el 1939. Obtingut tot el material, decidí sotmetre'l a una actualització: calia transportar la música a les possibilitats d'interpretació d'un grup de cambra, ja que l'original havia estat concebut per a una orquestra de setanta-cinc músics; quant al text de Josep Carner, en opinió de Montal, quedava massa sarsuelesc per al gust d'avui: és així que, amb la col·laboració del poeta empordanès Albert Serrano, decidí, segons expressa el mateix director, treure-hi part de Carner i posar-hi més Verdaguier, de forma que el text representat ha quedat amb un 12% de Serrano, un 38% de Carner i un 50% de Verdaguier. Montal, amb precisió de rellotger, va anar concretant en maquetes,

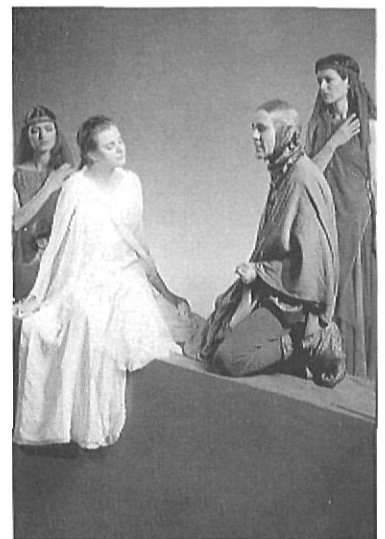

dibuixos i apunts aquesta obra avui atípica, insòlita, complexa per la convergència d'elements escènics, pel registre lingüístic, pels supòsits culturals, per la intervenció coral i instrumental. Eduard Bartolí en féu els vestuaris i molts altres han contribuït perquè l'espectacle fos un èxit: l'Orquestra de Cambra de l'Empordà, la Coral Gaudeamus, l'esbart dansaire de l'Erato, l'Acadèmia d'Art Coreogràfic de Llançà, el grup escènic de la passió de Sant Climent de Sescebes i en general persones de totes les generacions teatrals que s'han produït a l'Empordà.

L'alcalde, en el programa de mà, ha destacat el triple objectiu que hom cercava amb la presentació –el Consistori n'ha estat la productora– del *Canigó*: celebrar l'homenatge a Toni Montal i amb ell al teatre figuerenc dels

cinquanta i seixanta, i afavorir la col·laboració de diverses entitats i persones del món artístic figuerenc, ambdós propòsits perfectament aconseguits. Ara bé, quant al tercer, «posar en escena un dels monuments de la Renaixença catalana, que suposa un esdeveniment

cultural que va més enllà de les nostres contrades...», com a promotor l'Ajuntament s'ha quedat curt, perquè tant d'esforç

personal –i inversió econòmica– ha quedat ofegat en el localisme més radical: dues úniques representacions fetes a Figueres. Costa d'entendre com un muntatge tan digne no ha estat portat a Perpinyà, a Girona, a Olot..., per la projecció cultural i, que ja convé, figuerenca en general.

JOAN FERRERÓS

